

Breyting á Aðalskipulagi Norðurlands 2010 – 2030

Fiskeldi á Kópaskeri

sbr. 30. gr.skipulagslaga nr. 123/2010

21. febrúar 2020

ATA

A1301-003-U04

	Skipulagsstofnun
Mótt.:	- 3. mars 2020
Málnr.	
201708055	

Aðdragandi og forsendur

Fyrirhugað er að hefja fiskeldi á svæði sem nefnist Röndin, sunnan þéttbýlisins á Kópaskeri. Um er að ræða fiskeldi á landi í fiskeldisstöð sem Fiskeldi Austfjarða hf hyggst reisa. Í gildandi aðalskipulagi er svæðið tilgreint sem athafnasvæði með auðkennið A3.

Tilgangur aðalskipulagsbreytingarinnar er að setja skýra stefnu um að umrætt svæði verði nýtt fyrir fiskeldi. Sú stefna kemur fram með því að færa svæðið yfir í landnotkunarflokkinn iðnaðarsvæði og setja skipulagsákvæði sem veita heimild fyrir mannvirkjagerð og starfsemi af þessu tagi.

Samhliða þessari breytingu á aðalskipulagi var kynnt tillaga að deiliskipulagi þar sem tilhögun mannvirkja er skilgreind nánar.

Mynd 1: Hvíta brotalínan sýnir mörk deiliskipulags sem kynnt var samhliða þessari breytingu á aðalskipulagi.

Mynd 3: Fyrirkomulag mannvirkja skv. tillögu að deiliskipulagi.

Samræmi við aðra stefnumörkun og verndarákvæði

Í Aðalskipulagi Norðurlþingis 2010-2030 er fjallað um þingeyska matvælaframleiðslu í kafla 8 þess hluta greinargerðar sem fjallar um sýn og meginstefnu. Í kafla 8.5 segir svo um fiskeldi:

Fiskeldisstöðvar: Stuðlað verði að frekari nýtingu vatns og jarðhita til fiskeldis.

Stærri fiskeldisstöðvar eru heimilar á iðnaðarsvæðum.

Í tengslum við deiliskipulagsgerð hafa minjar verið kannaðar í samræmi við ákvæði minjalaga. Af sex minjum sem skráðar voru er talin hætta á að ein raskist, það eru leifar kálgarðs.

Röndin fellur undir C-hluta náttúruminjaskrár, sem biður endurskoðunar skv. nýjum lögum um náttúruvernd. Um svæðið segir þar:

„Röndin við Kópasker, Öxarfjarðarhreppi (áður Presthólahreppi), N-Þingeyjarsýslu. (1) Sjávarbakkar frá Kópaskeri suður að Snartarstaðalæk. (2) Jarðmyndun frá lokum Ísaldar (Kópaskersskeið), sjávarset með skeljum, jökulruðningur. Minjar um hopunarsögu Ísaldarjökulsins.“

Í aðalskipulagi er samsvarandi náttúruverndarsvæði með auðkenni Nv1. Skv. breytingunni er mannvirkjagerð fyrirhuguð ofan á sjávarsetinu á svæði sem er að hluta til raskað af eldri mannvirkjum.

Breytingar á skipulagsgögnum

Um reit A3 (4,3 ha) á þéttbýlisupprætti fyrir Kópasker gilda svofelld skipulagsákvæði:

Forsendur:

Röndin 2. Svæði norðan við bakka Snartarstaðalækjar. Svæðið er nánast óbyggt í stað, en þar var áður starfrækt fiskeldi.

Skipulagsákvæði:

Svæðið er framtíðarsvæði fyrir athafnastarfsemi, en skal ekki byggjast upp fyrir en Röndin og önnur möguleg svæði eru fullbyggð.

Vanda skal frágang og umgengni á svæðinu til að koma í veg fyrir sjónmengun.

Áður en uppbygging á svæðinu fer fram skal fara fram úttekt á landslagi og náttúru svæðisins, sem nýta skal í fyrirkomulagi á svæðinu en hluti þess er á svæði á náttúruminjaskrá, sbr. Nv1. Leita þarf umsagnar Umhverfisstofnunar ef hætt er á að minjar raskist.

Um hverfisverndarsvæði Nv1 segir svo:

Forsendur:

Röndin við Kópasker. Sjávarbakkar frá Kópaskeri suður að Snartarstaðalæk. Jarðmyndun frá lokum Ísaldar (Kópaskersskeið), sjávarset með skeljum, jökulruðningur. Minjar um hopunarsögu Ísaldarjökulsins.

Skipulagsákvæði:

Svæðið er skilgreint sem „aðrar náttúruminjar“ í náttúruminjaskrá, sbr. 68. gr. laga um náttúruvernd. Samkvæmt lögnum skal leita umsagnar og tilkynna Umhverfisstofnun um framkvæmdir þar sem hætt er á að spillt verði öðrum náttúruminjum á náttúruminjaskrá.

Stærð eða afmörkun reits A3 breytist ekki en hann færir í landnotkunarflokkinn iðnaðarsvæði með auðkenni I1 og ný skipulagsákvæði reitsins verða svohljóðandi:

Svæðið er ætlað fyrir fiskeldi á landi. Gert er ráð fyrir þjónustuhúsi, kerjum og tilheyrandi búnaði, svo sem fyrir fóðrun. Einnig er gert ráð fyrir að aflað sé sjávar með borunum innan svæðisins.

Vanda skal frágang og umgengni á svæðinu til að koma í veg fyrir sjónmengun. Uppbygging raski sem minnst náttúru- og menningarminjum og skal haft samráð við Minjastofnun og Umhverfisstofnun um fyrirkomulag og útfærslu mannvirkja á deiliskipulagsstigi.

Skipulagsákvæði og afmörkun fyrir hverfisverndarsvæði Nv1 breytast ekki en rétt er að taka fram að þar er vitnað til eldri laga um náttúruvernd.

Breytingar á skipulagsupprætti eru þær að litur og auðkenni reitsins breytist. Dökkgrár litur sem táknar iðnaðarsvæði kemur í stað ljósari litar fyrir athafnasvæði og I1 kemur í stað A3.

Mynd 4: Þéttbýlisuppráttur fyrir Kópasker fyrir breytingu, 1:10000.

Mynd 5: Þéttbýlisuppráttur fyrir Kópasker eftir breytingu, 1:10000.

Umhverfisskýrsla

Þar sem ráðgerð ársframléiðsla er yfir 200 tonnum og grunnvatnsnotkun undir 300 l/s að meðaltali fellur framkvæmdin undir lið 1.11 og 10.25 í 1. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 og er því tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar. Af þessu leiðir einnig að breyting þessi á aðalskipulagi fellur undir lög um umhverfismat áætlana, nr. 105/2006 og er hér fyrir neðan gerð grein fyrir umhverfisáhrifum í samræmi við ákvæði þeirra laga, sjá einkum 6. gr.

Samhliða þessari breytingu á aðalskipulagi er kynnt tillaga að nýju deiliskipulagi fyrir svæðið og er þar einnig krafist umhverfismats áætlana. Með deiliskipulagstillögunni fylgir umhverfisskýrsla þar sem farið er yfir áhrif á helstu umhverfisþætti á því skipulagsstigi. Með hliðsjón af stigskiptingu í áætlanagerð er því hér einkum tekin til mats ákvörðun um staðarval fyrir fiskeldið og þau sjónarmið sem réðu vali á umræddu svæði. Um frekari upplýsingar um umhverfisáhrif mannvirkjagerðar og starfsemi er vísað til umhverfismats deiliskipulagsins.

Inntakið í breytingunni er að fiskeldi verði heimilt á svæði sem nú þegar er skilgreint sem athafnasvæði í gildandi aðalskipulagi. Þar er ekki um mjög verulega stefnubreytingu að ræða því fiskeldi er ekki fjarri því að geta samrýmt skilgreiningu athafnasvæða. Í þeirri skipulagsreglugerð sem gilti þegar gildandi aðalskipulag var mótað segir svo um athafnasvæði:

Á athafnasvæðum skal fyrst og fremst gera ráð fyrir atvinnustarfsemi þar sem lítil hættu er á mengun, s.s. léttum iðnaði, vörugæmslum, hreinlegum verkstæðum og umboðs- og heildverslunum.

Í sömu reglugerð segir um iðnaðarsvæði:

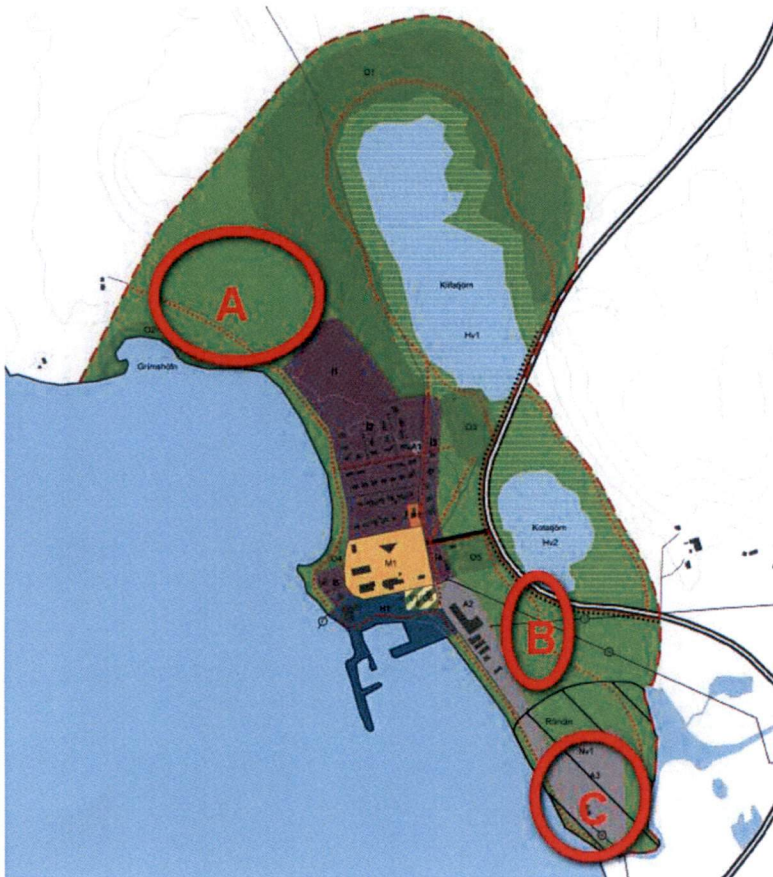
Á iðnaðarsvæðum skal fyrst og fremst gera ráð fyrir umfangsmikilli iðnaðarstarfsemi eða starfsemi sem er talin geta haft mengun í för með sér, s.s. verksmiðjum, virkjunum, tengivirkjum, veitustöðvum, skólþælu- og hreinsistöðvum, birgðastöðvum fyrir olíur og móttökustöðvum fyrir úrgang.

Í gildandi aðalskipulagi segir að fiskeldi sé heimilt á iðnaðarsvæðum. Breytingin er því nauðsynleg til að taka af tvímæli um að fiskeldi skuli vera heimilt á Röndinni.

Valkostir

Til raunhæfra valkosta gætu talist önnur svæði næst þéttbýlinu á Kópaskeri þar sem koma mætti fiskeldinu fyrir. Eftirtaldir möguleikar eru nærtækastir:

- A. Norðan þéttbýlisins við ströndina.
- B. Austan athafnasvæðis A2 (Röndin 1) en það athafnasvæði er að miklu leyti nýtt nú þegar og rúmar ekki fiskeldið.
- C. Á athafnasvæði A3 (Röndin 2).

Mynd 6: Valkostirnir þrjú sýndir á skipulagsupprætti.

Gera má ráð fyrir eftirfarandi áhrifum á yfirborð lands, búsetu, útivist og náttúruminjar:

Valkostur A er nálægt svæði sem ætlað er fyrir framtíðar íbúðarbyggð og opnum svæðum. Þarna liggur mjór vegur að flugbraut sem er rétt utan þéttbýlismarka og göngustígur við Klifatjörn. Landið er að mestu ósnert. Þar er berggrunnur fastur og ekki eins auðvelt að sækja jarðsjó með borunum.

Valkostur B er líka á lítt snertu landi og nálægt þjóðveginum. Á þessum stað má gera ráð fyrir setlögum séu allþykk en svæðið er fjær sjó og nærri Kotatjörn austan þéttbýlisins. Óvíst er því um aðgengi að jarðsjó og óvissa um áhrif dælingar á grunnvatnsstöðu.

Valkostur C er á þeim stað sem valinn er í þessari breytingu. Þar hefur landi þegar verið raskað að hluta og reynsla er af öflun volgs jarðsjávar fyrir fiskeldi sem þar var fyrr á árum. Heitavatnslögn liggur að svæðinu. Allar forsendur fyrir starfsemi eru því ákjósanlegar á þessum stað. Sérstaklega þarf að skoða áhrif á sjávarsetið sem þarna er og fært hefur verið á náttúruminjasrá. Mannvirki sem ráðgerð eru valda tiltölulega litlum inngripum í setlögum því undirstöður kerjapalla raska þeim ekki mikið. Á hinn bóginn er gert ráð fyrir 10 borholum, hver um 50 metra djúp og 50 cm í þvermál og gera þarf undirstöður fyrir allt að 300 m² þjónustuhús.

Hér hafa verið dregin fram áhrif á umhverfisþætti sem eru misjöfn eftir því hvaða kostur er skoðaður. Að auki fylgir starfsemi frárennsli og því nokkur hætta á mengun en ekki er verulegur munur á valkostunum hvað það varðar. Nánara mat á þessum áhrifum kemur fram í tillögu að deiliskipulagi.

Gera má ráð fyrir því að 5-15 manns starfi við fiskeldið, eftir árstíma. Núllkostur, þ.e. að gera ekki ráð fyrir fiskeldi á Kópaskeri, mun því þrengja að tækifærum til atvinnusköpunar sem því nemur.

Ekki eru til skýr viðmið um það hvort framangreind inngrip í setlög á náttúruminjasrá séu ásættanleg eða ekki. Það er mat sveitarstjórnar að mikilvægi starfseminnar fyrir samfélagið á Kópaskeri vegi þyngra, einkum í ljósi þess að umrætt svæði hefur í gildandi skipulagi þegar verið ætlað fyrir atvinnustarfsemi. Niðurstaða sveitarstjórnar er því sú að heppilegast sé að koma fiskeldinu fyrir á því svæði sem nefnt er Röndin 2 og er auðkennt í gildandi aðalskipulagi sem athafnasvæði A3.

Til þess að draga úr áhrifum eru sett ákvæði um að uppbygging raski sem minnst náttúru- og menningarminjum og haft skuli samráð við Minjastofnun og Umhverfisstofnun um fyrirkomulag og útfærslu mannvirkja á deiliskipulagsstigi.

Málsmeðferð og tímaáætlun

Málsmeðferð breytingarinnar er í samræmi við ákvæði skipulagslaga nr. 123/2010.

Umsagnaraðilar voru aðliggjandi sveitarfélög, Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra, Hitaveita Öxarfjarðarháaþs hf, Náttúrufræðistofnun, Minjastofnun, Orkustofnun, Samgöngustofa, Skipulagsstofnun, Umhverfisstofnun, Veðurstofan og Vegagerðin.

Sameiginleg skipulags- og matslýsing fyrir breytingu á aðalskipulagi og gerð deiliskipulags var kynnt í ágúst 2017. Umsagnir bárust frá Heilbrigðiseftirliti Norðurlands eystra, eigendum Brekku og Garðs, Minjastofnun, Samgöngustofu, Umhverfisstofnun, Veðurstofunni og Skipulagsstofnun og hefur verið tekið tillit til þeirra við mótun tillagnanna.

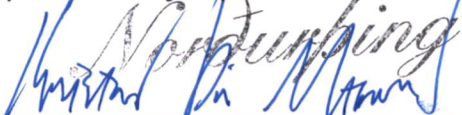
Tillaga var kynnt á vinnslustigi á opnum fundi var haldinn í stjórnsýsluhúsi Norðurþings á Kópaskeri 25. september.

Tillagan var auglýst formlega þann 18. desember 2019 og gefinn 6 vikna frestur til að skila inn skriflegum athugasemdum. Samhliða var auglýst tillaga að deiliskipulagi. Engar athugasemdir bárust sem varða efni aðalskipulagsbreytingarinnar gefa tilefni til svara eða annarra viðbragða bæjarstjórnar. Breytingin er því send óbreytt til Skipulagsstofnunar til yfirferðar og staðfestingar.

Staðfest aðalskipulagsbreyting tekur gildi með birtingu auglýsingar í B-deild Stjórnartíðinda.

Samþykkt og staðfesting

Aðalskipulagsbreyting þessi, sem auglýst hefur verið skv. 31. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, var samþykkt í sveitarstjórn þann 18. febrúar 2020.

_____

Aðalskipulagsbreyting þessi var staðfest af Skipulagsstofnun þann 11.03.2020

_____